

WPISUJE UCZEN

KOD

--	--	--

DATA URODZENIA UCZNI

dni		miesiąc		Rok	

UZUPEŁNIA ZESPÓŁ
NADZORUJĄCY

Miejsce
na naklejkę
z kodem

dysleksja

PRZYKŁADOWY SPRAWDZIAN
W SZÓSTEJ KLASIE
SZKOŁY PODSTAWOWEJ
„Światło”

Instrukcja dla ucznia

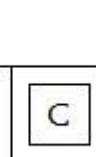
1. Sprawdź, czy zestaw egzaminacyjny zawiera 7 stron.
Ewentualny brak strony lub inne usterki zgłoś nauczycielowi.
2. Na tej stronie i na karcie odpowiedzi wpisz swój kod i datę urodzenia
3. Czytaj uważnie wszystkie teksty i zadania.
4. Rozwiązania zapisuj długopisem albo piórem z czarnym tuszem lub atramentem. Nie używaj korektora.
5. W zadaniach od 1 do 20. są podane cztery odpowiedzi:
A, B, C, D. Odpowiada im następujący układ kratek
na karcie odpowiedzi:

A	B	C	D
---	---	---	---

6. Wybierz tylko jedną odpowiedź i zamaluj kratkę
z odpowiadającą jej literą – np. gdy wybrałeś odpowiedź „A”

	B	C	D
---	---	---	---

7. Staraj się nie popełniać błędów przy zaznaczeniu odpowiedzi,
ale jeśli się pomylisz,
błędne zaznaczenie otocz kółkiem i zaznacz inną odpowiedź

	B	C	
---	---	---	---

8. Rozwiązania zadań od 21. do 25. zapisz czytelnie i starannie
w wyznaczonych miejscach. Pomyłki przekreślaj.
9. Ostatnia strona arkusza jest przeznaczona na brudnopis.
Zapisy w brudnopisie nie będą sprawdzane.

Powodzenia!

10 marca 2008 r.

**Czas pracy:
60 minut.**

**Liczba punktów
do uzyskania:
40**

Przez 300 tysięcy lat, odkąd człowiek nauczył się rozniecać ogień, płomień był jedynym źródłem sztucznego światła, jakim ludzkość dysponowała. Zmieniano jedynie paliwa. Zrazu były to smoliste główne, później pochodnie nasączone tłuszczem, lampy łojowe i oliwne, wreszcie świece wynalezione w Chinach 500 lat przed naszą erą. Wynalazku lampy olejnej dokonano prawdopodobnie w starożytnym Egipcie 1000 lat przed naszą erą; wytwarzane były najczęściej jako gliniane naczynia w kształcie jakby spłaszczonego imbryczka do herbaty. Zamknięte od góry, miały jedynie otwór do nalewania oleju i dziobek do mocowania konta. Mimo różnych udoskonaleń lamp olejnych i coraz wspanialszych świeczników, nic godnego uwagi nie wydarzyło się aż do początków XIX wieku.

W 1807 roku w śródmieściu Londynu zainstalowano pierwsze lampy gazowe. Kiedy William Murdoch, Anglik, wynalazca oświetlenia gazowego, wezwany przed komisję parlamentarną w celu złożenia wyjaśnień powiedział, że jego lampa pali się bez knota – cała sala wybuchła niepohamowanym śmiechem.

W połowie XIX wieku małej rewolucji w oświetleniu dokonał nasz rodak, Ignacy Łukasiewicz. Destylując olej skalny, zwany dziś ropą naftową, uzyskał nowe paliwo dla lamp – naftę. Pierwsza lampa naftowa Łukasiewicza zapłonęła w oknie wystawowym lwowskiej apteki w roku 1853.

Od 1879 roku z lampą naftową i gazową zaczyna konkurować żarówka elektryczna. Pierwsza żarówka, którą zaświecił w swoim laboratorium Thomas Edison, świeciła bez przerwy przez 40 godzin.

J. Ruański, *Dlaczego woda jest mokra, czy odpowiedzi na głupie pytania*, Warszawa 1986, s. 62-63.

- 1. Najstarszym źródłem światła spośród wymienionych niżej były:**
A. świece.   B. pochodnie.   C. lampy łojowe.   D. lampy oliwne.
- 2. Wynalezienie lampy olejnej przypisuje się:**
A. Chińczykom.   B. Egipcjanom.   C. Anglikom.   D. Amerykanom.
- 3. Oświetlenie gazowe pojawiło się:**
A. na początku XVIII wieku.
B. na końcu XVIII wieku.
C. na początku XIX wieku.
D. w końcu XIX wieku.
- 4. Ropa naftowa była już wykorzystywana praktycznie:**
A. 1000 lat przed naszą erą.
B. 500 lat przed naszą erą.
C. w pierwszej połowie XIX wieku.
D. w drugiej połowie XIX wieku.
- 5. Od zastosowania do oświetlenia gazu do użycia w tym celu elektryczności minęło:**
A. 26 lat.   B. 46 lat.   C. 72 lata.   D. cały wiek.
- 6. Opis lampy gazowej wywołał śmiech w angielskim parlamencie, ponieważ:**
A. nie wyobrażano sobie lampy bez knota.
B. nie wyobrażano sobie, żeby gaz mógł świecić.
C. posłowie nie lubili wynalazcy i dlatego go wyśmiali.
D. Murdoch bardzo dowcipnie przedstawił swój wynalazek.

7. Chcąc dowiedzieć się, co oznacza słowo „laboratorium”, musisz zajrzeć do:

- A. słownik wyrazów obcych.
- B. słownika ortograficznego.
- C. słownika języka polskiego.
- D. encyklopedii.

Wy jesteście światłością świata. Nie może skryć się miasto na górze leżące. Ani też nie zapalają świecy i nie kładą jej pod korzec, ale na świeczniku, aby świeciła wszystkim, którzy są w domu. Tak niechaj świeci światłość wasza przed ludźmi, aby widzieli dobre czyny wasze i chwaili Ojca waszego, który jest w niebiesiach.

Ewangelia św. Mateusza, 5, 14-16

8. Wyrażenie „światłość świata” w cytowanym fragmencie Ewangelii:

- A. jest przenośnią.
- B. jest epitetem.
- C. jest porównaniem.
- D. powinno być rozumiane dosłownie.

9. Cytowany tekst mówi o:

- A. budowaniu miast.
- B. oświeceniu domów.
- C. znaczeniu modlitwy.
- D. sposobie życia.

(...) Cóż, kocham światło. Promieniem
jak umiem, wiersze obdzielam.
O, gdybym mógł, tobym zmienił
cały świat w jeden kandelabr.

Myślę, że po to są wiersze,
ich ruch ku sercu człowieka,
by szerzej szła, coraz szerzej
przez kontynenty jutrzeńka,

światłami po wszystkich palcach,
światłami w każdej ulicy,
ta Eos¹ różanopalca
z dumną twarzą robotnicy.

K.I. Gałczyński, *Pieśń X* [w:] Wybór poezji, Wrocław – Warszawa – Kraków 1970, s. 337.

10. Wiersz Gałczyńskiego mówi o:

- A. zadaniach poezji.
- B. upodobaniach autora.
- C. oświeceniu wielkich miast.
- D. jedności całego świata.

---

¹ Eos – grecka bogini rozpoczynającego się dnia

11. W wyrażeniu „Eos różanopalca” rozpoznajesz:
- przenośnię.
  - epitet.
  - porównanie.
  - wyraz dźwiękonaśladowczy.
12. Chcąc znaleźć znaczenie słowa „kandelabr”, musisz zajrzeć do:
- encyklopedii.
  - słownika ortograficznego.
  - słownika języka polskiego.
  - słownika wyrazów obcych.
13. Słowo „światło” w wierszu Gałczyńskiego kojarzy się z:
- techniką.
  - dobrem.
  - mądrością.
  - władzą.
14. Określenie „światły człowiek” oznacza osobę:
- pogodną.
  - życzliwą.
  - popularną.
  - o dużej wiedzy.
15. W komplecie choinkowym jest 60 żarówek. W instrukcji podano, że jeśli przepali się nie więcej niż 12%, można nadal używać kompletu. Ile co najmniej żarówek musi się świecić?
- A. 48   B. 51   C. 53   D. 55
16. Każda z 60 żarówek kompletu choinkowego pobiera moc 1,5 W (wata). Jaką moc łącznie pobiera cały komplet?
- A. 65 W   B. 75 W   C. 85 W   D. 90 W
17. Cena kompletu żarówek choinkowych po sezonie została obniżona o 40% i teraz ten komplet kosztuje 12 zł. Ile kosztował przed obniżką?
- A. 24   B. 22   C. 20   D. 18

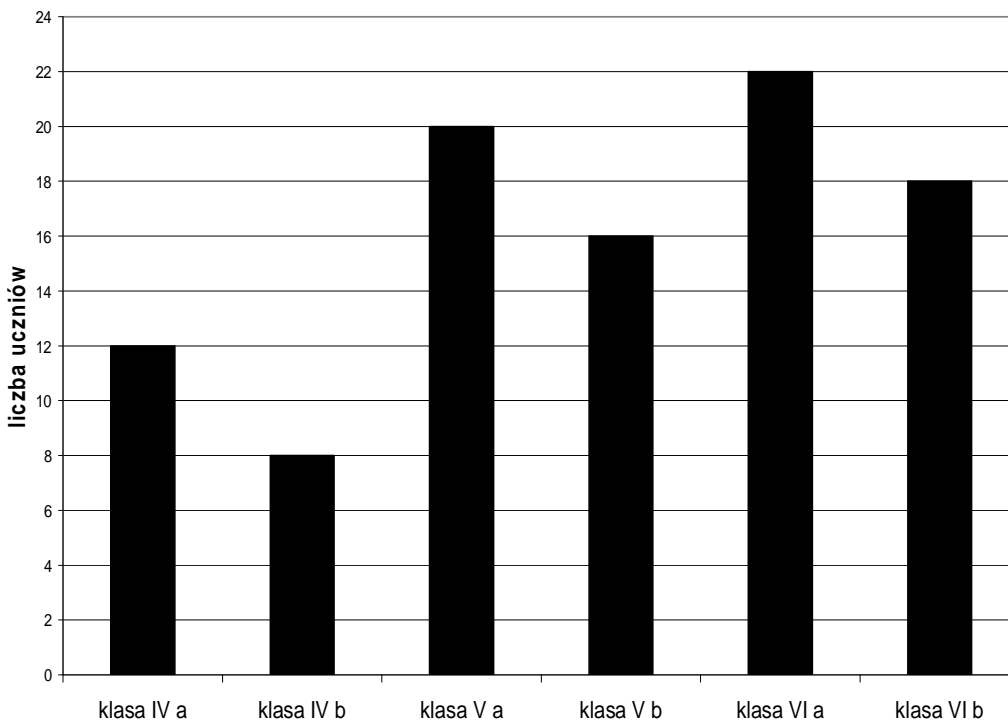

Diagram pokazuje, ile Uczniów w poszczególnych klasach ma na swoim stanowisku pracy w domu lampkę biurową.

18. Ilu łącznie uczniów ma lampki biurowe?
A. 22   B. 86   C. 96   D. 98
19. Ile razy więcej lampek mają uczniowie klas szóstych niż uczniowie klas czwartych?
A. Półtora raza.   B. Dwa razy.   C. Dwa i pół raza.   D. Trzy razy
20. Nauczyciel matematyki zauważył ciekawą prawidłowość: w klasach „a” zawsze jest więcej lampek, niż w równoległych klasach „b”. O ile więcej w skali szkoły jest lampek w klasach „a” niż w klasach „b”?
A. 12   B. 14   C. 16   D. 18
21. W szkolnej pracowni informatycznej planuje się wymianę starych okien na plastikowe. Oferta trzech firm jest przedstawiona w tabeli niżej.

	Firma A	Firma B	Firma C
Cena okna	860 zł	790 zł	770 zł
Koszt montażu	bezpłatnie	10% ceny okna	100 zł

- 1) która oferta jest najtańsza?
- 2) Ile szkoła zapłaci za wymianę 4 okien według najtańszej oferty?
- 3) Ile szkoła zaoszczędzi w porównaniu z wybraniem oferty najdroższej?

Zapisuj wszystkie obliczenia

Odpowiedzi:

- 1) Najtańsza jest oferta Firmy .....
- 2) Za wymianę 4 okien przez tę firmę trzeba zapłacić .....zł.
- 3) Oszczędność w porównaniu z ofertą najdroższą wyniesie ..... zł.

**22. W najpogodniejszych regionach świata niebo jest pochmurne około 115 dni w roku.
 W najbardziej pochmurnych regionach dni bezsłonecznych jest około 247 w roku.
 W Polsce jest od 130 do 160 dni pochmurnych rocznie.**

- 1) Ile jest średnio rocznie w Polsce dni pogodnych?**
- 2) Ile co najmniej słonecznych dni byśmy zyskali rocznie, mieszkając w najpogodniejszych regionach świata?**

Zapisuj wszystkie obliczenia

Odpowiedzi:

- 1) W Polsce rocznie jest od ..... do ..... dni pogodnych.
- 2) Zyskalibyśmy wtedy co najmniej ..... dni słonecznych.

23. Stearynowy wkład do znicza kosztuje 1,20 zł i pali się 20 godz. Podobnej wielkości wkład olejowy kosztuje 2,20 zł i pali się trzy doby.

- 1) Ile kosztuje godzina palenia się wkładu olejowego?**
- 2) Ile razy jest tańsza godzina świecenia wkładu olejowego od godziny palenia się wkładu stearynowego?**

Zapisuj wszystkie obliczenia.

Odpowiedzi:

- 1) Godzina palenia wkładu olejowego kosztuje .....zł.
- 2) Godzina palenia wkładu olejowego jest tańsza od godziny palenia się wkładu stearynowego ..... razy.

